

บทคัดย่อ

ชื่อภาคานิพนธ์ : พฤติกรรมการบริโภคสินค้าของนักเรียนวัยรุ่นในเมืองยะลา : ศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนคณะราษฎรบำรุง จังหวัดยะลา

ชื่อผู้เขียน : นางสาวกัญญา เกาแก้วหนู

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ปีการศึกษา : 2544

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการบริโภคสินค้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนคณะราษฎรบำรุง จังหวัดยะลา 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนคณะราษฎรบำรุง จังหวัดยะลา วิธีการศึกษา ใช้การสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชายและหญิงที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ของโรงเรียนคณะราษฎรบำรุง จังหวัดยะลา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 228 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม

ในด้านพฤติกรรมการบริโภคสินค้า แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ การคำนึงด้านเศรษฐกิจและด้านสังคม

ผลการศึกษา พบว่า สมัยนี้นักเรียนมีเหตุผลในการเลือกซื้อสินค้าค่อนข้างมาก ด้วยเหตุผล การเลือกคุณภาพสินค้าใช้ของไทย

1. พฤติกรรมการบริโภคสินค้าของนักเรียน ในการคำนึงถึงด้านเศรษฐกิจ หากพิจารณาจากองค์ประกอบ 3 ด้าน พบว่า ด้านคุณภาพ นักเรียนวัยรุ่นส่วนใหญ่เน้นสินค้าที่ผลิตในประเทศไทย ด้านประโยชน์ใช้สอยส่วนใหญ่เลือกสินค้าจำเป็นใช้ประจำวัน ในด้านราคาซื้อสินค้าที่อยู่ในช่วงราคาที่ไมแพง คือ 101 - 500 บาท

2. พฤติกรรมการบริโภคสินค้าของนักเรียนในการคำนึงถึงด้านสังคม พิจารณาจากองค์ประกอบ 3 ด้าน พบว่า ด้านความเหมาะสมกับกาลเทศะ ส่วนใหญ่นักเรียนวัยรุ่นเลือกซื้อสินค้าที่เหมาะสมกับวัยของตนเอง ด้านการเลียนแบบการบริโภคจะนิยมเลียนแบบจากบิดา มารดา และด้านการได้รับการยอมรับในสังคม นักเรียนต้องการให้บิดา มารดายอมรับในการเลือกซื้อและบริโภคสินค้าของนักเรียน

3. ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการบริโภคสินค้าของนักเรียน ปากฎดังนี้

ลักษณะนิสัยการแต่งกาย นักเรียนเน้นการแต่งกายที่เรียบง่าย สบาย ๆ ส่วนกิจกรรมที่นักเรียนชอบทำ คือ ดูโทรทัศน์ อ่านหนังสือพิมพ์ ฟังเพลงที่บ้าน และบุคคลที่นักเรียนชื่นชอบมากที่สุด คือ นักกีฬา

บุคคลที่นักเรียนเลือกเป็นอันดับแรก ในการขอคำแนะนำในการเลือกซื้อสินค้า ขอคำแนะนำเวลามีปัญหาไม่สบายใจ และขอคำแนะนำวิธีการดำรงชีวิตประจำวัน ได้แก่ มารดา พี่น้อง และบิดา ตามลำดับ ส่วนด้านการเรียน นักเรียนขอคำแนะนำจากมารดา และครูเป็นอันดับแรก

สื่อและแหล่งข่าวสาร ประเภทโทรทัศน์ มีอิทธิพลกับนักเรียนมากที่สุด ในการให้ความสนใจการใช้สื่อ การสนใจในการเลือกซื้อสินค้า ประโยชน์ที่ได้รับจากสื่อในด้านการเรียนและความประพฤติของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ครอบครัว บิดา มารดา ต้องสนใจกิจกรรมต่าง ๆ ในการบริโภคสินค้าของนักเรียน โดยจะต้องสังเกตการตัดสินใจในการซื้อสินค้าต่าง ๆ ว่าซื้อด้วยเหตุผลใด ผู้ปกครองควรจะช่วยนักเรียนได้คิด ตัดสินใจได้ถูกต้องก่อนที่จะให้เงินไปจัดซื้อสินค้าต่าง ๆ พร้อมทั้งศึกษาสื่อที่ช่วยในการตัดสินใจของนักเรียนให้บ่อยที่สุด เช่น ร่วมดูโทรทัศน์ ร่วมฟังเพลง ร่วมอ่านหนังสือ นิตยสารที่นักเรียนสนใจ เพื่อจะไม่ให้เกิดช่องว่างระหว่างวัยมากนัก (Generation Gap) ซึ่งจะนำไปสู่ความขัดแย้งภายในครอบครัว เนื่องจากสินค้าที่นักเรียนบริโภคเป็นสินค้าที่แปรเปลี่ยนไปตามสมัยนิยม สินค้าจะล้าสมัยได้เร็ว

2. สถานศึกษา

2.1 ครูประจำชั้น จะต้องสังเกตการเปลี่ยนแปลงของนักเรียนในรอบเดือน ว่ามีการเปลี่ยนแปลงด้านนิสัยอย่างไรบ้าง หรือสอบถามข้อมูลจากเพื่อนสนิท ซึ่งจะช่วยให้ครูทราบพัฒนาการแห่งวัยของนักเรียนว่าเป็นโดยธรรมชาติหรือเกินวัยจากการบริโภคสินค้า จึงจะต้องเรียกมาว่ากล่าวตักเตือนโดยใช้หลักจิตวิทยา

2.2 ครูแนะแนว ต้องติดตามข่าวสารการบริโภคสินค้าตามสมัยนิยมของนักเรียนอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เข้าใจพฤติกรรมของวัยรุ่นโดยรวม แล้วนำมาแนะแนวกลุ่ม (Group Guidance) เพื่อให้กลุ่มได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นหรือช่วยกันสร้างกฎเกณฑ์ที่ดี รวมทั้งสร้างค่านิยมที่ถูกต้องขึ้นมาในกลุ่มทำให้ทุกคนจะต้องรับเกณฑ์ที่สังคมตั้งขึ้นมา ถ้าใครฝ่าฝืนก็จะมี การต่อต้านจากเพื่อน (Social Sanction) อันเป็นการช่วยควบคุมความประพฤตินักเรียนทางอ้อม หากกระบวน

การกลุ่มไม่ได้ผล ครูแนะแนวจะต้องพบนักเรียนเป็นการส่วนตัว เพื่อซักถามสอบประวัติและไปพบผู้ปกครองที่บ้าน

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องกำหนดนโยบายเรื่องการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียนในการบริโภคสินค้าตามที่ผู้วิจัยศึกษา โดยให้ครูเป็นต้นแบบที่ดีอันจะทำให้นักเรียนได้ซึมซาบค่านิยมที่ถูกต้อง เพราะวันหนึ่ง ๆ นักเรียนจะให้เวลาอยู่กับโรงเรียนวันละ 1 ใน 3 ของเวลาทั้งหมดในแต่ละวัน

3. สื่อ

3.1 สื่อท้องถิ่น ต้องให้ผู้ปกครองท้องถิ่นได้กำหนดนโยบายให้กับผู้จัดรายการได้ร่วมรับผิดชอบต่อการให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง

3.2 สื่อส่วนกลางที่รับได้ในท้องถิ่น ทางรัฐบาลจะต้องให้หน่วยงานที่ตรวจสอบเข้มงวดและมีการลงโทษอย่างจริงจัง